

ئەمىن زەكى بەگ و مەلا جەمىل پۇڭزىيە يانى
دو مېژوونووسى گەرە و ناودارى نەتەوگەمانن،
لەبوارى نووسىندا ھەر يەكەيان خاوەنى شىۋازى
تايىبەتى خۇي بوو، ئەمىن زەكى دەرچووى كۆلچى
سەربازىيە و بوو تە ئەفسەر لەسپاي عوسمانىدا،
كارىگەرى زمان و پۇشنىبىرى توركى لەسەر بوو،
بەو زمانە خاوەنى چەند كىتەپكە، بەتايىبەتى لەبوارى
سەربازىدا. پاش ئوھى ھەست دەكات نەتەوگەكى
پىۋىستى بەو يەكە مېژووكەى بنووسىتەو،
ھەولى بىۋچانى داو و (مېژووى كورد و كوردستان)
ى نووسىو تەو و توانىو يەتى خزمەت بەنەتەوگەكى
بكات. مەلا جەمىل پۇڭزىيە يانى دەرچووى حوجرە يە،
بەلام نەبوو بە مەلا يەكى تەقلىدى و لەو بازى
داخراو دەرچوو كە لەحوجرەدا ھەبوو و
فەقى تىيدا پابەند دەكرا بە بەرنامە و پىرگىرامى
تايىبەت، پۇڭزىيە يانى نەتەو يىانە بىرى كوردو تەو،
نووسىنەكانى شاى تەئالى ئو پاستىيەن، ئو
توانىو يەتى لەبوارى مېژو و لىكۆلەنەوھى ئەدەبى
و ھەرگىز پاندا خزمەت كى زۆر بكات. مەلا جەمىل
پۇڭزىيە يانى لەو كاتەوھى دەستى بەنووسىن كوردو،
ھەولى داو بە كوردىيەكى پەتى و پەوان بنووسىت،
لەو شىدا سەرگەوتو بوو. پەخنى توندى لە
ئەمىن زەكى گرتوو لەسەر ئوھى كە نووسىنى
كوردى بەشىۋازى كۆن نووسىو، لەم بارە يەو
دەلەت: لەبارەى نووسىارى و پىزمانىشەو يەكەم
كەس بووم توندترىن وتارم دى بەھەشتى (ئەمىن
زەكى بەگ) نووسى، كە دەپوت: (دەپت نووسىارى
كوردى لەسەر شىۋەى كۆن بىننى) (۱).
پۇڭزىيە يانى وتارىك بى يادى ئەمىن زەكى بەگ
دەنووسىت بەناوونىشانى (ئەمىن زەكى ھەمىشە

ئەمىن زەكى بەگى ھەمىشە زىندو

ئا: ھۆشيار بەگىر عەزىز
(كەركوك)

زیندوو)، له سه ره تاي وتاره که دا په سنی شاری سلیمانی دهکات، که زاینکه ی چندان زانا و میژوونوس و نه دیب و هونه رهنده و له و زیده دا پی گه یشتون، پاشان باسی کورته یه که له میژوی شاره که و ده ورو به ری دهکات. وتاره که له ناو ده ستنوسه کانی مه لا جه میل پوژیه یانی دوزیه وه، به نامیری تایپی دهستی (طابعة) نووسیویه تی، وادیاره نه و نامیره پیتی کوردی نه بووه، بویه نه و وشه کوردییانه ی که پیتی کوردییان تیدا بووه، هر به پیتی عه ربی نووسراون، له وانه (چ، پ، ژ، ل، گ) به (ج، ر، ز، ل، ک)، مه لا جه میل پوژیه یانی به ده ست چاکی کردوه ته وه، نه وه ی چاکی نه کردوه ته وه من له کاتی تایپ کردن دا چاکم کردونه ته وه. وتاره که ناو و میژوی نووسینی له سه ر نییه، به لام له کاتی خویندنه وه ی وتاره که دا بو مان در ده که وئ که له نیوه ی یه که می هه شتاکانی سه ده ی رابوردو نووسراوه ... پوچی مه لا جه میل پوژیه یانی و نه مین زه کی به گ شاد و ناسوده بیست، نه مه ش ده قی وتاره که یه:

نه مین زه کی هه میسه زیندوو (۲)
خوشکینه! براینه!! پوژتان باش

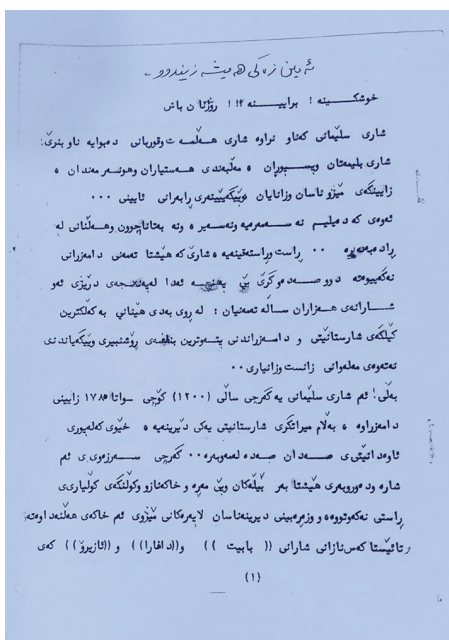
شاری سلیمانی که ناو نراوه شاری هه لمهت و قوریانی، ده بویه ناو بنری: شاری بلیمه تان و پسپوژان، مه لبه ندی هه ستیاران و هونه رهنده، زاینکه ی میژووناسان و زانیان و پیگه ییتنه ری رابه رانی ثابینی..

نه وه ی که ده یلیم نه سه مه ریه و نه سهیره نه به تانا چوون و هه لئانی له پاده به ده ره .. راست و راسته قینه یه، شارخ که هیشتا ته مه نی دامه زرانی نه که بیوه ته دوو سه ده و گری بی، په نجه نه دا له په نجه ی درپژی نه و شارانه ی هه زاران ساله ته مه نیان، له پووی به دی هیثانی به که لکترین کیلکه ی شارستانی تی و دامه زراندنی پته وترین بناغه ی پوژشنبیری و پیگه یاندنی نه ته وه ی مه له وانی زانست و زانیاری..

به لئ نه م شاری (سلیمانی) یه که رچی سالی (۱۲۰۰) کوچی - وانا ۱۷۸۵ زاینی - دامه زراوه،

به لام میراتگری شارستانی تی یه کی دیرینه یه، خپوی که له پووی ناوه دانیتی ی صه دان صه ده له مه و به ره .. که رچی سه ر زوی ی نه م شاره و ده ورو به ری، هیشتا به ر بیله کان و پی مه په و خاکه ناز و کولنگه ی کولباری ی راستی نه که و توه و زه په بیسی دیرینه ناسان لاپه ره کانی میژوی نه م خاکه ی هه لئه داوه ته وه و تا نیستا که س نازانی شارانی ((بابیت)) و ((داغارا)) و ((نازیرو)) که ی به ر وه ی شومه ی بوومه له رزه یا شالوی ویرانکارانه ی داگیرکاران که وتون و به ناخی زه وییا چوون و نیسته له ژیر کامین ته پوژکه دا شار دراونه!!

با بؤ میژوی ژور دوور نه پوین، دو هه زار سالی له مه و به ر شارانی (نیم نه زراه) و (شاره زور)، شارانی بوون له م هه ریمه دا، به فه ر و پیروژ بوون، شاهان که تانجیان له سه ر بنایه ده بو به پی به سه ر خاکه که یا به ره و په رستشگای (شین) پوژن. پاشان که وتنه ژیر سمی نه سپ و نیستری سپای دوژمنه وه و هه ژان و شالوی دوژمنی داگیرکار ویرانی کردن، نا نیسته که وتونه کام سه متی بنی گولوی دره بندی خانه وه؟ وه له کوئ نه م زیاچه یه دان؟ مرؤقی زانا و پیشکه وتوی نه م خاکه چی یان لی هات؟ و که وتنه کوئ؟ نیمه له میژودا ناوی

زۆر مه لای گه وره ی شاره زوری نه دۆزینهوه که به جیهانی ئیسلاما بلأوبونهوه، به لام بۆ خاکه که یان هیچ به ره مه یکیان نه بووه، بۆیه خاکه که یان نه وانی نه گرتۆته خۆی و ئیمهش یادیکیان ناکهینهوه .. ئیمه که له مه و بهر کۆرمان به ست بۆ چهند زانی وه کو (ته و فیهق وه هبی، ره فیهق حیلمی) له بهر نه وه بوو که بیریان له م خاکه کردۆتهوه .. ئا ئیستهش که نه م کۆر به جۆش و خرۆشه بۆ نه مین زه کی به گ ناماده نه کړی و له مه و بهر وتم: بۆ نه وه نی یه که نه فسه ریکی گه وره بووه، که زۆر جار وه زیر بووه، ئیمه له م ته رزه پیاوانه مان به هه زار بووه، ئیمه یادی نه و قه له مه پارئاوه نه کهینهوه که لاپه ره ی میژوی بۆ ئیمه نووسیوه ... سلیمانی زۆری له وانه هیناوه ته دی که خامه ی پارئاویان ده یان وه صه دان کتیبی نووسیوه، بۆ وینه (نه مین یومنی) سه رجه می (دیوانی حافظی) شیرازی به پینچ خشته کی هۆنیوه ته وه، و له هونه رمه ندی یا چیی له (حافظی شیرازی) که م نی یه، به لام سودی بۆ ئیمه چی یه؟ (سه ید نه حمه د فائز) که نه و نه رکه ی کیشاوه تا نه و هونه ره به رزه ی هیناوه ته دی ... به لام لای ئیمه ناگات به و (نه حمه دی) یه زۆر که م نموده ی (شیخ مارفی تۆدی) یه، که خزمه تیکی بچوکی بۆ نه ته وه که ی به جی هیناوه . نه مین زه کی به گ که له سپای عوثمانی دا بووه، نزیکه ی ده به رگ کتیبی له باسی سپاییدا نووسیوه و هه ندیکیان له تورکی یه وه بۆ زمانه کانی تری ته رجه کران، بۆ وینه کابرایه کی دوکتۆری عه سه کری (بغدادک صوک حادشه ای ضیا هی) به عه ره بی وه رگتپراوه، به لام نه م کتیبانه ی هیچ جۆره خزمه تیکی بۆ گه له که ی تیا نی یه، نه گه ر هه ر نه وانه ی بنوسیایه ده بوو ئیمه یادی له نه کهینهوه، به لام که (نه مین زه کی به گ) گه راوه ته وه ولات و گه له که ی خۆی به گورگان خوار دیوه، بیرى له وه کردۆته وه نه م گه له چه کیکى میژوی پیوسته که خۆی به هۆیه وه بناسی و به خه لک بناسین. ئا نه وه هانی نه دات که خولاصه یه کی ته ئریخی کورد و کوردستان بنووسیت له دوو به رگا، ئنجا کوردانی به ناویانگی جیهان کۆبکاته وه له دوو به رگا،

و بیرى نه وه بکاته وه که زید و زابینگایه که ی مافیکی تایبه تی له سه ریستی، دی کتیبی به ناوی (ته ئریخی سلیمانی) نه نووسی و هه موو نه و کاره ساتانه روون نه کاته وه که به سه ر شاره زورا هاتوو ... با له بیرمان نه چی که زۆر نو نه م سی کتیبه به م ناوانه کران به عه ره بی (خلاصه تاریخ الكرد و کردستان، تاریخ الدول والامارات الكردیه، مشاهیر الاکراد، تاریخ السلیمانیه وانحائها)، هه روا ته ئریخی سلیمانی یه که کراوه به فارسی ش ... نه م شوینه واره نه ده بی و میژوی یانه ی (مه مه د نه مین زه کی به گ) ده روازه یه کی گه وره ن بۆ نه وانه ی هه ز نه کن له مه یدانى میژوا بکه ونه نه سپ تاودان .. (نه مین زه کی به گ) له م دواییه دا که دی گه نجانى کورد هه ر ده سته یه به ره و ئاسۆی نه کوتن، بیر له وه ناکه نه وه ئایا له و ئاسۆیه وه خۆر هه لدی یا خۆر ئاوا نه بیست، داخی دلای خۆی به سپاره یی ده رپری ناوی نا (دوو ته قه لای بی سوود)، راسته نه و پیاوه به و ئاواته نه گه یی که هیوا ی بو .. هه ر چۆن بیست خزمه تی خۆی کرد، وه به وه خۆی نه مر و زیندو هیشته وه، هه ره وک کابرایى وتویه: دلای زیندو به نه فین هه رگیز نامری تۆماری به رده نووسه خزمه تی بۆ گه ل بکری ئیتر خوا به د نه دا

په راویزه کان:

- ۱- ئازاد هیدایه ت ده لق، دیداری پۆشنیبری، به رگی یه که م، هه ولیتر، ۲۰۰۵، لا ۱۷۶.
- ۲- وتاری مه لا جه میل پۆزبه یانی له یادی نه مین زه کی به گ، به ئامیری تایپی ده سته (طابعه) نووسراوه ته وه.

سه رچاوه کان:

- ۱- ئازاد هیدایه ت ده لق، دیداری پۆشنیبری، به رگی یه که م، هه ولیتر، ۲۰۰۵.
- ۲- وتاری مه لا جه میل پۆزبه یانی له یادی نه مین زه کی به گ، به ئامیری تایپی ده سته (طابعه) نووسراوه ته وه.